

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ:

1. Беркутова, Е. А. Маркетинговое взаимодействие с потребителями в социальной сети Facebook / Е. А. Беркутова // Практический маркетинг. – 2015. – №11 (225). – С. 14–18.
2. Официальная страница А. Лейбовиц в Facebook [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.facebook.com/annieleibovitz/>. – Дата доступа: 12.03.2020.
3. Официальная страница А. Лейбовиц в Instagram [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.instagram.com/annieleibovitz/>. – Дата доступа: 12.03.2020.

Пархоменко Э. С., БГУКИ, студент 214 группы
заочной формы обучения

Научный руководитель – Гулак А. А.,
кандидат филологических наук, доцент

ПАХОДЖАННЕ АСОБНЫХ ТАПАЊІМІЧНЫХ АДЗІНАК ГОМЕЛЬШЧЫНЫ

Каштоўным пластом беларускай народнай тапаніміі з'яўляюцца назвы населеных пунктаў, у якіх увасоблены геаграфічныя і прыродна-кліматычныя своеасаблівасці мясцовасці, характар вытворча-прафесійнай дзейнасці людзей, формы культурнага жыцця. Нашы продкі традыцыйна асэнсоўвалі асаблівасці мясцовага ландшафту ў назвах населеных пунктаў. І гэта ў некаторай ступені цікава для рэтраспектыўнага вывучэння геаграфічных і прыродна-кліматычных умоў, бо пад уплывам часу і асабліва пад уздзеяннем вытворча-гаспадарчай дзейнасці чалавека акаляючае асяроддзе вельмі істотна змяняецца, а назва вёскі ці горада, у якой адлюстраваны тыя ці іншыя рысы гэтага асяроддзя, працягвае жыць, даносячы да нас унікальную

інфармацыю пра далёкае мінулае. Прадметам даследавання з'яўляюцца асобныя тапонімы Гомельшчыны, якія падаліся найбольш паказальнымі ў сэнсе словаўтварэння і выяўлення ў іх сувязі з традыцыйнай культурай. Буда-Кашалёва – горад у Гомельскай вобласці Беларусі, адміністрацыйны цэнтр Буда-Кашалёўскага раёна. Буда – азначальны кампанент найчасцей з'яўляецца прыметнікам, утвораным ад назваў суседніх з будай паселішчаў або тых, да якіх належала буда. Звычайна ў такіх выпадках буды з'яўляліся калектыўнай уласнасцю зямельных абшчын гэтых вёсак. Буда-Кашалёва – назва, камбінаваная з дзювых самастойных назваў – Буда і Кашалёва [1, с. 76]. Слова «буда» вызначае будынак, які служыў выключна для вываркі паташу або смалы, дзэгцю. Гэта значыць, гэта прымітыўнае вытворчае памяшканне, свайго роду цэх [4, с. 24]. Кош (кашэль) – гэта слова, якое пазначае «часовае жыллё, табар, абоз, лагер з участкам поля, паласой зямлі, вычышчанай ад лесу» [4, с. 24]. Таксама назва Кашалёва паходзіць ад імя-мянушкі або прозвішча Кашель, Кошаль [1, с. 192].

Жлобін або Злобін – горад раённага падпарадкавання ў Жлобінскім раёне Гомельскай вобласці Беларусі, адміністрацыйны цэнтр раёна. Асновай для назвы паслужыла і старажытнае імя-мянушка Жлоб (Жлоба) – «чалавек скупы, хцівы». У гаворках Магілёўскай вобласці Жлоб – «чалавек вялікай фізічнай сілы, здаравяка; нелюдзімы». Ад гэтага імя-мянушкі ўтвораны беларускія прозвішчы Жлоба, Жлобіч [1, с. 165]. Таксама звернемся да «Слоўніка народных геаграфічных тэрмінаў» З. М. Марзуева (1984). Геаграфічны тэрмін злобак, злобец (ад слова «лоб») азначае горка, узвышэнне. У выніку фанетычных працэсаў адбылася замена зычных, што пацвярджае і А. Ф. Рагалёў. Гук «ж» у дадзеным і ў іншых беларускіх геаграфічных тэрмінах больш старажытны, аўтэнтны. Такім чынам, пад назвай Жлобін варта разумець паселішча на ўзвышшы, а ў адносінах да тутэйшага горада – паселішча на высокім беразе ракі [4, с. 46].

Калінкавічы – горад у Гомельскай вобласці на паўднёвым усходзе Беларусі. Цэнтр Калінкавіцкага раёна. Паселішча значыцца на карце

«Беларусь в конце XVI в.». Каленкавічы – нашчадкі чалавека па імені Каленка [1, с. 182].

Хойнікі – горад у Беларусі, цэнтр Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці. У пісьмовых крыніцах адзначаецца ў 1492 г. пад назвай Хвойнікі. На карце «Беларусь у канцы XVI в.» таксама ўзгадваецца як Хвойнікі. У Хойнікі тапонім перааформіўся ў перыяд знаходжання беларускіх зямель у складзе Рэчы Паспалітай (параў. польск. «сасна, хвоя»). Назва мае зусім празрысты сэнс: абазначае паселішча на месцы хваёвага лесу або па суседству з ім [1, с. 377]. Слова ігліца ў беларускай мове мае значэнне «хвоя», а хвойнік – «невялікай сасновы лес». Трэба меркаваць, што дадзенае паселішча ўзнікла побач з невялікім хваёвым лесам або непасрэдна ў самім гэтым лесе, пры гэтым назва Хвойнік з'яўлялася пазначэннем усёй тутэйшай мясцовасці [4, с. 112]. Гомель – абласны горад у Беларусі. Рабілася некалькі спробаў растлумачыць паходжанне назвы, вылучаліся розныя гіпотэзы. Адны даследчыкі намякаюць на яе сувязь са словам «гом», пра існаванне якога ў мінулым нагадвае яшчэ жывое ў славенскай мове слова hom (гом), верхнелужыцкае гоміла ў значэнні «узгорак», серб. – «вялікая куча каменяў», укр. гомок – «дробны пясок», закарп. гамок – «купа зямлі». Другія супастаўляюць з дыялектным го «гомен, шум», трэція – са старажытным геаграфічным тэрмінам гомэл «участак цвёрдай сухой зямлі». Ёсць меркаванне, пра сувязь назвы са старажытнымі імёнамі Гом і Гомон, Гамолка.

Можна дапусціць, што назва беларускага горада суадносіцца са славянскай асновай гом у значэнні «купа, грудка; пагорак». Звяртае на сябе ўвагу і той факт, што і горад, і вёска Гомель суправаджаюцца або суправаджаліся аднайменнымі або сугучнымі па назвах воднымі аб'ектамі (возера Гомель, ручай Гамяюк). Тады можа сэнс тапоніма і трэба шукаць у гідраніміі? [1, с. 128, 129].

Добруш – горад у Гомельскай вобласці Беларусі, на рацэ Іпуць. Адміністрацыйны цэнтр Добрушскага раёна. Упершыню ўпамінаецца пад

1560 г. як вёска Гомельскага староства Рэчыцкага павета ў складзе Вялікага княства Літоўскага. Сваей асновай назва нагадвае дахрысціянскае імя «Добрушь», якое кваліфікуецца як скарачаная форма старажытных славянскіх двухсастаўных імёнаў тыпу «Доброслав, Доброгость, Добромирь, Добронегъ, Доброгой». Польская даследчыца Марыя Малец выявіла звыш 40 скарачаных формаў ад гэтага тыпу імёнаў: «Добрань, Добракъ, Добраль, Доброшь, Доброшка, Добрушь, Добрешъ, Добрына, Добронь» і інш. Імёны з асновай Добр у даўніну карысталіся шырокай папулярнасцю ў славянскім свеце. Магчыма, таму што, як лічаць аўтары «Этымалагічнага слоўніка летапісных геаграфічных назваў Паўднёвай Русі», адно са значэнняў слова добрый «чысты, бязгрэшны, беззаганны» ў праславянскі перыяд было блізім да «святых». На карце «Беларусь в конце XVI в.» Добруш значыцца як Добруша. Відаць, пісьмовыя крыніцы гэтага перыяду засведчылі не асноўную назву, а яе вуснамоўны варыянт [1, с. 154].

Тураў – горад раённага падпарадкавання ў Жыткавіцкім раёне Гомельскай вобласці Беларусі, прыстань на р. Прыпяць. Адзін з найстаражытнейшых беларускіх гарадоў, на правым беразе Прыпяці. Горад заснаваў паплечнік князя Рагвалода, першы кананізаваны пакутнік на Русі вараг Тураў. Незалежна ад таго, прызнаецца ці не прызнаецца гэты факт, існаванне імя *Тур* у далёкім мінулым мае пад сабой рэальную аснову. Найперш – гэта імя язычніцкага бога-грамавержца. Вядома, што ў старажытных славян Тур было адным з асабліва папулярных і любімых асабовых імёнаў. У якасці асаблівага наймення Тур засведчаны ў старажытных пісьмовых крыніцах усіх трох усходнеславянскіх народаў. На яго аснове ўзніклі шматлікія беларускія прозвішчы: Тур, Тураў, Туранок, Турук, Турок, Турко, Туркоў, Турчук, Турчык, Турскі і інш. Некаторая частка гэтых прозвішчаў, магчыма, і ад іншых слоў, такіх як турок, турчак «той, хто турчыць, упадабляецца турку, турчыку (заал. мядзведка)», турак «прадстаўнік турэцкага народа»; «упарты чалавек» [1, с. 373–374].

Такім чынам, у ходзе даследвання было вызначана, што на характар

паходжання асобных тапонімаў Гомельшчыны значны ўплыў аказаў прыродны (ландшафтны) фактар і архаічныя формы земляробства, як асноўны характар жыццядзейнасці чалавека.

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ:

1. Лемцюгова, В.П. Тапонімы распавядаюць: навук.-папулярн. эцюды / В. П. Лемцюгова. – Мінск : Літаратура і искусство, 2008. – 413 с.
2. Лыч, Л. М. Назвы зямлі беларускай / Л. М. Лыч. – Мінск : Універсітэцкае, 1994. – 128 с.
3. Рогалёв, А. Ф. Географические названия в калейдоскопе времён / А. Ф. Рогалёв. – 2-е изд. – Гомель : Барк, 2011. – 256 с.
4. Татаринев, Ю. А. Города Беларуси. Гомельшчына / Ю. А. Татаринев. – Минск: Смэлток, 2010. – 168 с.

Пересунько Е. В., БГУКИ студент 320н групы
очной формы обучения
научный руководитель – Гутковская С. В.,
кандидат филологических наук, доцент

ФОЛЬКЛОРНЫЙ ПЕРВОИСТОЧНИК КАК ОСНОВА СОЗДАНИЯ СЦЕНИЧЕСКОЙ ХОРЕОГРАФИЧЕСКОЙ КОМПОЗИЦИИ (НА ПРИМЕРЕ ТРАДИЦИОННОГО ТАНЦА «ВАР'ЯТ»)

Фольклор в переводе с английского «folk» – народ, «lore» – мудрость.

Фольклор – органичная часть традиционной народной культуры, объединяющая поэтическое, музыкальное, драматическое, хореографическое искусство. Фольклористика – наука о фольклоре. Это международный термин, под которым подразумеваются все виды художественного народного творчества, вся культура: устное народное творчество, песни, танцы, обряды, костюм, художественные промыслы, архитектура, интерьер.